

СПРАВА «НАЙДЬОНОВ ТА ВЕДУТЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF NAYDYONOV AND VEDUTENKO v. UKRAINE)

(Заява № 56181/15)

Стислий виклад рішення від 23 жовтня 2025 року

Заявники, власники підприємства з лізингу транспортних засобів, передали у лізинг два мікроавтобуси та вантажівку пані О. та пану Т. 03 травня 2014 року заявники виявили, що транспортні засоби були продані третім особам на підставі підроблених довіреностей, засвідчених приватним нотаріусом. паном К. Того ж дня вони звернулись до міліції, після чого було порушено кримінальне провадження без зазначення підозрюваних осіб. Невдовзі після цього заявники самостійно відшукали два мікроавтобуси та повідомили про це працівників міліції. 06 травня 2014 року слідчий вилучив транспортні засоби як речові докази, а 30 травня 2014 року передав їх першому заявнику на зберігання. У липні 2014 року прокурор повідомив заявників, що розслідування було доручено іншому підрозділу, оскільки попередній не провів жодних слідчих дій з початку розслідування. Почеркознавча експертиза підтвердила, що підписи першого заявника на довіреностях були підроблені. Заявники також з'ясували, що були й інші потерпілі, чий транспортні засоби були шахрайським шляхом привласнені за участю того самого нотаріуса, однак пану К. не було пред'явлено жодних обвинувачень, і слідчий його навіть не допитував. У липні 2015 року прокурор направив листа до слідчого відділу, розкритикувавши його за ігнорування вказівок та відсутність будь-яких слідчих дій протягом понад пів року. 23 лютого 2016 року слідчий склав повідомлення про підозру стосовно пані О. та пана Т. 18 липня 2016 року кримінальне провадження було необгрунтовано розділено на два: одне щодо пані О. та інше щодо пана Т., які після направлення до Печерського суду тривалий час залишалися без розгляду, підготовче засідання не проводилося понад два з половиною роки. У липні 2019 року справи було передано до Шевченківського суду за клопотанням заявників, а в грудні того ж року справи знову об'єднали в одне провадження після визнання прокурором необгрунтованості їх розділення. Кримінальне провадження усе ще триває в суді першої інстанції. Вантажівка, що належить заявникам, досі перебуває у розшуку, а будь-яких дій для її відшукування вжито не було. Заявники також подали цивільний позов проти нотаріуса, пана К., у задоволенні якого відмовили, оскільки нотаріус не був стороною у справі. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з неналежною реакцією національних органів влади на кримінальне порушення їхніх майнових прав приватними особами та тривале вилучення майна заявників як речових доказів у межах відповідного кримінального провадження. Заявники додатково посилалися на пункт 1 статті 6 та статтю 13 Конвенції, однак, Європейський суд вважає, що заява підлягає розгляду лише за статтею 1 Першого

протоколу до Конвенції. Розглянувши скарги заявника Європейський суд зазначив, що розслідування було підірвано серйозними затримками та упущеннями. Зокрема протягом перших двох місяців після порушення провадження не було проведено жодних слідчих дій. Хоча два транспортні засоби були знайдені та вилучені працівниками міліції завдяки зусиллям заявників, жодних дій для відшукування третього транспортного засобу вжито не було. Стосовно приватного нотаріуса, безпосередньо причетного до незаконного привласнення майна заявників, слідчий навіть не допитав його. Крім того, розслідування необґрунтовано розділялося, а підготовче засідання у справі не відбулося понад два з половиною роки після направлення обвинувального акту. Європейський суд визнав, що обставини справи свідчать про надзвичайно серйозні та кричущі недоліки у проведенні кримінального провадження, що вказувало на недотримання державою своїх позитивних зобов'язань за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції. Європейський суд звернув увагу, що заявники були зобов'язані зберігати два транспортні засоби, як речові докази з 2014 до 2021 року, без права ними розпоряджатися, які явно знецінювалися та втрачали ринкову вартість. Хоча законність цього обмеження не оскаржується, його необхідність пояснена не була. Європейський суд дійшов висновку, що основною причиною тривалості провадження були, головним чином, упущення органів державної влади, та, що оскаржуваний захід був непропорційним. З огляду на зазначене Європейський суд констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;
3. Постановляє, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам спільно такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (I) 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (II) 1 800 (одна тисяча вісімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок їхнього представника, пана М. Тарахкала;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.